

Tanóra / modul címe:

ENERGIAFORRÁSAINK

A tanóra célja:

A tanulók lássák be, hogy mindennapi életük és annak kényelme mennyi energia felhasználását igényli. Ismerjék meg az energiafajtákat, az energiaforrásokat, az előállításuk, illetve a felhasználásuk környezeti kockázatait, valamint az energiával való takarékoság lehetőségeit. Értsék meg, hogy a hagyományos energiahordozók kimerülőben vannak, emiatt a figyelem középpontjába a megújuló energiaforrások kerülnek. Tudjanak a témában megadott szempontok szerint az egyes energiahordozókról anyagot gyűjteni.

1. Feladat

Ötletbörze módszerrel gyűjtsünk szempontokat, amelyek szerint az energiát jellemezhetjük! Gondoljátok végig, hogy milyen energiákra volt szükség, míg ma reggel az ébredéstől eljutottatok az iskolába! Írjátok ezeket a kiosztott színes lapokra, azaz készítsetek szókártyákat!

A többi, ismert energiafajtát is írjátok fel!
Készítsünk közös munkával pókhálóábrát!

2. Feladat

Válaszolj a kiosztott kérdésekre!

- a/ Milyen energiát tárolnak az ásványi szenek?
- b/ Milyen energiával rendelkeznek a hegyekből lezúduló víz?
- c/ Milyen energia keletkezik a benzin égésekor?
- d/ Mi a szakaszos desztilláció alapja?
- e/ Mi keletkezik a szénhidrogének tökéletes égésekor?

3. Feladat

a.) Milyen 2 nagy csoportot tudnátok képezni a felsorolt energiaforrásokból?
Tegyétek a szókártyákat a mágnes táblán lévő T-táblázat megfelelő helyére!
Mit jelent a nem megújuló és a megújuló energiaforrás kifejezés?

4. Feladat

Most következzenek a csoportok prezentációi!

1. csoport

Készítetek beszámolót az **ásványi szenekről!**

Mi a különbség a kémiában és a köznapi életben használt szén fogalma között?

A/ Miből, hogyan keletkeztek?

B/ Mutassátok be az ásványi szén fajtáit (színük, széntartalmuk, felhasználásuk)!

C/ Mitől függ az ásványi szén égéshője?

D/ Milyen környezeti hatással jár a széntüzelés?

E/ Nézzetek utána, hogyan alakult Magyarországon az ásványi szén kitermelése!

Milyen új tervekről hallottatok a régi szénbányák hasznosításával kapcsolatban?

2. csoport

Készítetek beszámolót a **földgáz** és a **kőolaj** energiahordozókról!

A/ Miből és hogyan keletkezett a földgáz és a kőolaj?

B/ Ismertessétek az összetételüket!

C/ Melyek a világ nagy kőolaj kitermelő országai?

D/ Melyek a földgáz fontosabb tulajdonságai és felhasználási lehetőségei?

Mutassátok be kísérlettel, hogy a vezetékes gáz égésekor melyek a keletkező égéstermékek! A kimutatáshoz száraz és meszes vízzel átöblített főzőpoharat használjatok!

E/ Hogyan dolgozzák fel a kőolajat, nyerik ki a párlatait? Mi a szétválasztási művelet neve és az összetevők melyik tulajdonsága alapján végzik? Mit jelent a benzín oktánszáma?

F/ Mutassátok be a párlatok tulajdonságait és fontosabb felhasználási területeit!

Mutassátok meg a kőolaj párlatait!

Gyűjtsetek képeket a felhasználásról!

G/ Milyen környezeti károkat okozhat a kőolaj szállítása, felhasználása?

H/ Végezzétek el azt a kísérletet, amely bemutatja a kőolaj elhelyezkedését a víz felületén, illetve terjedésének gyorsaságát! A kísérlet célja a kőolaj tengervíz szennyező hatásának érzékeltetése.

3. csoport

Készítetek beszámolót az **atomenergiáról!**

A/ Mi az atomerőművek leggyakoribb üzemanyaga?

B/ Atomenergia, nukleáris energia – mire utal az elnevezés?

Mit jelentenek a következő fogalmak: maghasadás, láncreakció?

C/ Miért tiltakoznak a reaktorok kiégett fűtőelemeit szállító „atomvonatok” útvonalán a környezetvédő csoportok?

D/ Milyen nagy atomreaktor balesetéről hallottatok vagy olvastatok?

Felhasználható forrás: Természettudományi lexikon, www.atomenergiapedia.hu

4. csoport

Készítsetek beszámolót a **napenergiáról!**

A/ Honnan ered a Nap energiája?

B/ Hol, hogyan hasznosítható a napenergia?

C/ Melyek a napenergia felhasználásának az előnyei és a hátrányai?

D/ Gyűjtsetek képeket a napenergia felhasználásáról!

5. csoport

Készítsetek beszámolót a **szélenergiáról!**

A/ Nézzetek utána, hogy hogyan keletkezik a szél!

B/ A szél milyen közismert, hagyományos felhasználási területeiről hallottatok?

C/ Hova érdemes szélparkokat telepíteni? Hogyan alakítják át a szél energiáját?

D/ Gyűjtsetek adatokat és képeket a szélenergia felhasználásáról!

E/ Melyek a szélenergia használatának előnyei és hátrányai?

F/ Mutassatok be olyan kísérletet, amely a szél keletkezését szemlélteti (papírkígyó működtetése égő gyertyával)!

6. csoport

Készítsetek beszámolót a **vízenergia** felhasználásáról!

A/ Milyen hagyományai vannak a vízenergia hasznosításának?

B/ Milyen energiaátalakítások jelennek meg a víz energiájának hasznosításakor?

C/ Milyen környezeti átalakításokkal jár együtt a vízenergia kinyerése?

D/ Gyűjtsetek képeket nagy vízlépcsőkről!

7. csoport

Készítsetek beszámolót a **biomasszáról!**

A/ Mit jelent a biomassza kifejezés? Melyek a fő alkotóelemei?

B/ Miből, hogyan keletkezik a biomassza?

C/ Nézzetek utána, hazánkban milyen mértékben és mely területeken hasznosítják a biomasszát!

D/ Milyen környezeti hátrányokkal járhat a biomassza előállítása?

8. csoport

Készítsetek beszámolót a **geotermikus energiáról!**

A/ Mi a geotermikus energia?

B/ Milyen megjelenési formák utalnak létezésére a természetben?

C/ Mire lehet felhasználni a geotermikus energiát?

D/ Hol törnek a felszínre hazánkban hévizek?

5. Feladat

KÉMIAI TOTÓ az energiaforrásokból:

1. Mi a **földgáz** fő összetevője? T: metán D: etán P: propán B: bután
  2. Melyik állítás igaz? A **földgáz** elsősorban T: üzemanyagként hasznosítható D: robbanószer P: fűtőgáz B: spray hajtógáza
  3. Keresd meg a hamis állítást! Az **ásványi szenek** T: elemi szenet tartalmaznak D: növényi eredetűek P: bonyolult szénvegyületek keverékei B: eltérő fűtőértékűek
  4. Melyik a legjobb minőségű **ásványi szén**? T: feketekőszén D: barnaszén P: antracit B: lignit
  5. Az **atomenergia** T: alkalmazásakor nem keletkezik káros melléktermék D: az atommagok átalakításakor keletkezik P: megújuló energiaforrás B: a reaktorok hűtésére cseppfolyós levegőt használnak
  6. A **kőolaj** párlatait az iparban T: szűréssel választják szét D: szakaszos desztillációval nyerik ki P: szakaszos kondenzációval kapják meg B: az összetevők sűrűségének különbsége alapján választják szét
  7. A **kőolaj** tengeri szállítása veszélyes lehet, mert T: a tartályhajók összeütközhetnek D: a kőolajból távozó gázok szennyezik a levegőt P: a kőolaj kormozó lánggal ég B: a tartályhajó sérülésekor a kiömlő olaj óriási vízfelületet szennyez
  8. A **napelem** T: a napfényt átalakítja hőenergiává D: a napsugarakat mozgási energiává alakítja P: a napsugárzást közvetlen elektromos energiává alakítja félvezetővel B: nagy fogyasztású elektromos eszközöket működtetnek vele
  9. A **geotermikus energia** T: a napsugárzás hozza létre D: bizonyítéka a feltörő hévizek, gejzírek P: nem megújuló energiaforrás B: főleg elektromos energia termelésére alkalmas
  10. A **biomassza** T: erjedése a biogáz D: a kivágott erdők adják az anyagát P: a biofű másik neve B: kinyerése a környezetet terhelő technológiával történik
  11. A **szél** T: kevés energia termelésére alkalmas D: keletkezése a felhők mozgásának a következménye P: kihasználása energiatermelésre erős zajjal jár B: átalakult napenergia
  12. Hol a legelterjedtebbek a **szélmalomok**? T: tengerpartokon D: nagy kiterjedésű sík területeken P: hegyoldalakon B: a völgyekben
  13. Melyik az az ásvány, aminek létrejötte nem a **napenergiához** kötődik? T: földgáz D: urán P: kőolaj B: ásványi szenek
- +1 A felsoroltak közül melyik energiatermelés okozhatja a legnagyobb veszélyt a környezetre, az emberiségre?
T: atomreaktor sérülése D: vízlépcső építése P: szélparkok létesítése B: kőolaj kiömlése a tengerbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

6. Feladat

Házi feladat:

Hogyan lehet takarékoskodni az energiával? Gyűjts – és tarts be te is – minél több eljárást az energia takarékos felhasználására!

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV